

LUNDS UNIVERSITET
Musikhögskolan i Malmö

EXAMENSARBETE, 15 Poäng
Höstterminen 2010
Läroutbildningen i Musik
Albin Johansson

Berikande, begränsande eller befriande?

En intervjustudie om att uttrycka sig inom flera
musikaliska stilområden

Albin Johansson

Handledare: Prof. dr. Anders Ljungar-Chapelon

Sammanfattning

Titel: Berikande, begränsande eller befriande? - En intervjustudie om att uttrycka sig inom flera musikaliska stilområdena

Syftet med denna studie är att undersöka vad det innebär att som musiker uttrycka sig inom flera musikaliska stilområden. Utifrån ett hermeneutiskt perspektiv har intervjuer gjorts med fyra musiker som studerat jazz eller västerländsk konstmusik vid någon musikhögskola. Gemensamt för informanterna är ett utvecklat intresse för någon form av populärmusik vilka de med jazzen eller den västerländska konstmusiken kombinerar som sina musikaliska specialområden.

Intervjustudiens resultat visar att musikernas intresse för populärmusiken odlats i tonåren och att de senare utvecklat detta parallellt med jazzen eller den västerländska konstmusiken, eftersom dessa områden inte visat sig vara tillräckliga för att tillfredsställa deras musikaliska behov. Att uttrycka sig inom flera stilområden upplever informanterna som något berikande men upplever delvis problem med att få tiden att räcka till för att fullt ut kunna utöva sina respektive stilområden.

Nyckelord: *Förståelsehorisont, genre, hermeneutik, intervjustudie, jazz, musiker, pop, stilområde, musikaliskt uttryck, utvidgat språkbegrepp.*

Abstract

Titel: Restricting, fortifying or liberating? - An interview study about expressing yourself in several musical style areas

The purpose of this study is to find out what it means to a musician to express him- or herself in several musical style areas. From a hermeneutical perspective, interviews have been made with four musicians, who have studied jazz or classical music at a academy of music. Common to these four musicians is a special interest in some kind of popular music which they now combines with the jazz or the classical music as their areas of musical specialty. The result of this study show that the musicians' interest in popular music started out in their teens and that they later developed this in parallel with jazz or the classical music because these types of music shown to not satisfy their musical needs. To express themselves in several music style areas these musicians see as something enrichment but at the same time they sometimes think it is hard to find enough time for each part.

Keywords: *Enlarged concept of language, Horizon of understanding, musical expression, genre, hermeneutics, interviews, jazz, music and style, musician, pop.*

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1. Bakgrund	5
1.2. Studiens syfte och frågeställning	6
2. Teoretisk bakgrund	8
2.1. Begreppen genre, specialområde och stilområde	8
2.2. Tidigare forskning berörande min forskningsfråga	9
2.3. Hermeneutik som teoretisk plattform	10
3. Metodologiska frågor	13
3.1. Kvalitativ intervju och metod	13
3.2. Valet av informanter	14
3.3. Etiska överväganden	14
3.4. Informanterna	15
3.5. Intervjuernas uppläggning och genomförande	16
3.6. Om musikexempel	17
4. Resultat av intervjustudien	18
4.1. Informanternas musikaliska bakgrund	18
4.2. Attityder på musikhögskolan kring att uttrycka sig inom flera stilområden	21
4.3. Hur olika musikaliska stilområden kan berika varandra	22
4.4. Olika aspekter av att som musiker vara inriktad på flera stilområden	24
4.4.1. Övning	25
4.4.2. Reaktionen från musiker och arrangörer	26
4.4.3. Försörjning	26
4.5. Informanternas framtidsplaner	28
4.6. Sammanfattning	28
5. Diskussion	30
5.1. Olika musikaliska uttryck?	31
5.2. Berikande eller begränsande?	31
5.3. Olika musikaliska stilområdets påverkan av att försörja sig på sitt musikerskap	33
5.4. Är gränser mellan stilområden på väg att suddas ut?	33
5.5. Vidare forskning	33
5.6. Slutligen	34
6. Referenser	35
6.1 Litteratur	33
6.2 Internet	35
7. Appendix	37
7.1. Musikexempel	37
7.2. Intervjuguide	38

1. Inledning

1.1. Bakgrund

I mitt musicerande har jag alltid haft svårt att identifiera mig med endast ett instrument och en musikalisk stilriktning eftersom jag alltid hållit på med flera parallellt. Anledningen till det är och har varit ett brinnande intresse för olika musikaliska uttryck och stilområden.

Jag började på egen hand att spela piano och keyboard i sjuårsåldern och lärde mig då grunderna i enkelt ackordspel. Ett par år senare började jag även att ta lektioner, då i en mer klassisk pianotradition. Parallellt med pianolektionerna fortsatte jag också att spela annan musik. Det kunde vara poplåtar som spelades på radio, visor eller små egna kompositioner. Jag spelade dessutom fiol i svensk folkmusiktradition samt började även i tioårsåldern att på egen hand lära mig att spela gitarr, vilket så småningom ledde in på ett intresse för elgitarr och rockmusik.

Under de här åren så fick jag ofta höra av lärare, föräldrar och andra vuxna personer att om jag ville satsa på musiken så skulle det bli nödvändighet för mig att välja ett huvudinstrument. Detta blev för mig ett faktum när jag skulle söka till det musikestetiska programmet på gymnasiet där valet av ett huvudinstrument var en förutsättning för att bli antagen. I mitt fall blev det piano eftersom det var det instrument jag kommit längst på rent speltekniskt. Under denna tid tog jag lektioner för två pianolärare, den ena undervisade i klassiskt pianospel och den andra inom jazz och populärmusik. Jag spelade också gitarr i ett rockband, synth i ett heavy metal-band och skrev låtar till båda grupperna.

När valet kom inför fortsatt musikutbildning så förstod jag att det skulle bli nödvändigt att välja en inriktning i form av klassisk musik eller jazz. Egentligen brann jag mest för mina band inom pop- och rockstilarna men att som pianist genomföra en utbildning inom pop och rock på piano upplevde jag inte som ett alternativ. Det kändes inte tillräckligt utmanande eftersom jag på en spelteknisk nivå redan behärskade att spela det mesta inom de stilarna. I valet mellan klassiskt pianospel och jazz så kände jag mig mer nyfiken på jazzen vilket gjorde att valet föll på det. Jag studerade jazzpiano två år på Sommenbygden och Lunnevads folkhögskola och blev med tiden bara mer och mer intresserad av detta. Under denna tid spelade jag i stort sett inga andra instrument eller annan musik. Jag sökte in till Musikhögskolan i Malmö och IE-utbildningen (Instrument- och ensemblelärare) med inriktning jazz. Det kändes som att jag hade funnit rätt utbildning. Men efter

en tid började jag känna en längtan efter att göra något mer än att enbart spela piano och jazz. Jag saknade pop och rock och den enkelhet och lekfullhet som finns inom den musiken, såväl som känslan att spela i band. Jag saknade att spela elektroniska instrument. Det jag gjorde var nog att känna en längtan efter att spela musik som låg närmare den som jag växte upp med. Därför började jag spela i olika pop-sammanhang utanför musikhögskolan och så småningom även att skriva och spela in egna låtar.

Nu har jag etablerat några olika band inom pop- och rockområdet och lägger ned ungefär lika mycket tid på dem som på jazzen och pianospel. Ur min utbildnings perspektiv så är jag en ”jazzpianist”, men det är alltså inte enbart så jag identifierar mig som musiker eftersom jag ser mig själv lika mycket som en låtskrivare och popmusiker. Det jag gör i återkommande musikaliska sammanhang för närvarande är:

- Skriver, komponerar, spelar in och framför låtar under ett artistnamn. Stilen på musiken kan beskrivas som ”indiepop” där jag sjunger, spelar elgitarr, syntar och programmerar elektroniska trummor. (Musikexempel ”*Weeks*”, Appendix 7.1.)
- Spelar piano med en jazztrio där jag även skriver låtar. (Musikexempel ”*Angående Pågående*” Appendix 7.1.)
- Spelar elgitarr i ett popband.
- Spelar orgel, elektriskt piano och elbas i ett rockband. Musiken kan beskrivas som ”Psykedelisk rock” med många improviserade delar.
- Spelar piano och sjunger tillsammans med en singer songwriter.

Sammanfattningsvis står jag med en fot i jazzpianot och med den andra som musiker, arrangör och låtskrivare inom några olika typer av popmusik. Detta skulle kunna sägas vara mina musikaliska specialområden.

1.2. Studiens syfte och frågeställning

Att som musiker ha flera specialområden upplever jag som berikande eftersom de stimulerar olika behov i mitt musicerande. Jazzen inspirerar till improvisation och ett utmanande samspel och popen till att skriva låtar och jobba med ljudbilder. Jag känner lika stor entusiasm över båda områdena och vill inte välja bort något. Men ibland kan jag även uppleva en konflikt med att ha flera inriktningar eftersom jag inte alltid har möjlighet att lägga ned tillräckligt med tid på var och ett på ett sätt som

jag skulle önska. Om jag till exempel skulle välja att bara syssla med att spela piano inom jazzområdet så skulle jag säkerligen lägga ned mer tid och energi på det än vad jag gör nu. Därmed upplever jag ibland att min nuvarande musikaliska situation gör att jag begränsar mig inom till exempel pianospel i jazzen. Dessa tankar har lett mig fram till föreliggande examensarbetsfrågeställning:

Vad innebär det att som musiker vara specialiserad inom fler än ett musikaliskt stilområde?

Studiens syfte är alltså att undersöka vad det innebär som att musiker vara inriktad på olika stilområden och musikaliska uttryck istället för endast ett. Mina funderingar kring ämnet har gjort att jag intresserat mig för andra musiker som verkar inom skilda musikaliska stil- och uttrycksområden, och i synnerhet de som kommit till en hög nivå inom dessa. Syftet med studien är således att synliggöra dessa musikers respektive förståelsehorisonter samt att undersöka hur de upplever att vara specialiserad inom flera musikaliska stilområden.

2. Teoretisk bakgrund

2.1. Begreppen genre, specialområde och stilområde

I denna text använder jag begreppet ”Specialområde”. Med det menar jag ett stilområde inom musiken där en musiker är specialiserad. Ett musikaliskt stilområde skulle kunna jämföras med det vi i vardagligt tal ofta benämner som ”genre”. Dock är genre ett både diffust och känsligt begrepp eftersom det är svårt att definiera vad det egentligen står för. Nationalencyklopedins (2010) definition är ”typ av (konstnärlig) framställning som kännetecknas av viss uppsättning stildrag eller innehållsliga faktorer”. Jag har förstått att mycket musikkritik undviker en definition av begreppet men i Sohlmans musiklexikon (1976) ges en definition:

Termen används framförallt vid försök att systematisera de olika uttrycksformer under vilka de olika konstarterna framträder. I musikaliska sammanhang åsyftas genre sålunda vanligen olika typer av musik indelade efter kriterier som besättning, formel uppläggning, tillkomsttid, funktion, intention, stil etc. (Band III, sid. 95).

Här beskrivs vidare att begreppet är beroende av i vilket sammanhang det används och tas som exempel att begreppet inom en ”genre” även kan syftas på undergenrer. Som exempel ges västerländsk konstmusik där man ibland talar om romantik, barock och minimalism som genrer. Och om man benämner den här typen av inriktningar som genrer kan det blir problematiskt eftersom det då lätt blir förvirrande hur ett avgränsat ett musikaliskt område i så fall bör vara för att kallas ”genre”. Ett exempel är rock som kan sägas vara en underkategori av populärmusik. Rocken har i sin tur sina egna inriktningar som Punk, Hardcore, Postrock, Hårdrock och Metal. Vidare finns det inom Metal olika inriktningar som Power metal, Heavy Metal, Death metal och Black Metal. Inom Black Metal finns i sin tur även ”First wave of Black metal”, ”Second wave of Black Metal och ”Symphonic Black Metal”. Till slut blir varje musikaliskt uttryck sin egen genre.

Stanley Saides (2003) omfattande *The Dictionary of Music and Musicians* är inne på samma tankegång i sin beskrivning av genrebegreppet och betonar betydelsen av dess kontext: ”En klass, typ, eller kategori, tillåten av en konvention” (Band IX, sid. 657) och menar att ”genre” snarare är ett slags ideal i sin samtid än en definitiv form, eftersom musikaliska verk och traditioner hela tiden är i förändring. Det är alltså problematiskt att få en klar bild av vad genre egentligen innebär. Därför använder jag i det följande hellre begreppet stilområde som beskrivning av en stil, form eller specialområde inom musiken för att avgränsa ett område.

Samtidigt som det är besvärligt att dela in musik i olika fack så har jag känt mig tvungen att ha några riktlinjer i mitt resonemang kring olika stilområden för att komma åt min frågeställning. Som utgångspunkt har jag valt den indelning av musik som Sveriges musikhögskolor använder för sina utbildningar. Dessa är klassisk musik (alternativt västerländsk konstmusik), jazz (alternativt afro-amerikansk musik eller improvisation) och folkmusik (alternativt världsmusik). På Musikhögskolorna i Malmö och Örebro finns även inriktningen rock, men jag använder mig hellre av begreppet pop i betydelsen populärmusik vilken också täcker in rock. Populärmusik har ofta kontrasterats mot de två övriga huvudgenrerna i västerländsk musik, konstmusik och folkmusik (www.nationalencyklopedin.se 2010). Denna uppdelning av musikaliska stilariktningar finns sedan 1966 även representerad i Sveriges radio som har kanalen P2 för jazz, klassisk musik och folkmusik, samt P3 och P4 för populärmusik (www.sverigesradio.se 2010). Jag är medveten om att det finns en mängd musik som riskerar hamna både utanför och emellan nämnda områden, men eftersom jag i föreliggande studie fokuserar på musiker som studerat vid någon utav Sveriges musikhögskolor så blir detta en naturlig utgångspunkt.

2.2. Tidigare forskning berörande min forskningsfråga

Bland tidigare forskning och musikkultur har jag egentligen funnit lite som berör just min forskningsfråga. Inom musiketnologin¹ finns det forskning gjord kring olika musiktyper och kulturerna kring dessa men ofta verkar denna forskning vara av en mer sociologiskt karaktär då de studerar musikens roll i en kulturell kontext (Lundberg & Ternhag, 2002). Det jag undersöker i föreliggande studie är just musikernas egen upplevelse av att röra sig inom flera musikaliska stilområden ur ett rent musikaliskt såväl som konstnärligt perspektiv. Därför har jag valt att lämna ett kulturellt eller sociologiskt perspektiv utanför. Forskningsprojektet ”Musik, medier, mångkultur – Förändringar i svenska musiklandskap” (Lundberg, Malm & Ronström, 2000) befinner sig visserligen inom det musiketnologiska området men har varit inspirerande läsning. Boken med samma titel redovisar en omfattande studie som är en kartläggning av en mängd olika musikaliska företeelser i Sverige under 1980- och 90-talen. Författarna menar att det har skett en ökad musikalisk mångfald och att detta hör ihop med en ökad tillgänglighet av olika musiktyper. Författarna menar vidare att det aldrig förr funnits så många stilar och uttrycksformer tillgängliga samtidigt och att så många har ägnat sig så mycket åt musik som idag (Lundberg, Malm &

¹ En vetenskap som studerar musikuttryck i olika kulturer såväl som kulturuttryck i olika musiktyper, ofta gehörstraderad sådan. (Lundberg & Ternhag, 2002)

Ronström, 2000). Ett sådant beskrivet klimat borde således vara främjande för musiker med intresse för olika musikaliska stilområden.

Bland tidigare examensarbeten vid Sveriges musikhögskolor hittade jag två som delvis hamnar inom samma ramar som mitt problemområde. ”Mer än bara utsmyckning” av Lena Ostendorf (2009) tar upp cellons roll i pop- och rockmusiken. Den har visserligen en pedagogisk vinkling och ett genusperspektiv men är intressant för mig eftersom den tar upp intervjuer med fyra cellister som uttrycker sig inom flera stilområden. Intervjuerna går dock aldrig riktigt in på djupet hur cellisterna upplever att just uttrycka sig inom flera musikaliska områden, men i teorikapitlet finns ett utdrag från en artikel om altviolinisten Leah Katz som handlar om att spela rock utifrån en bakgrund som västerländsk konstmusiker. Att uttrycka sig inom båda dessa stilområden beskriver hon som något som något befriande, ”once you loosen up and can feel the grooves, that helps you be freer with classical playing as well” (Ostendorf, sid. 9). Intervjuerna i Ostendorfs (2009) uppsats-handlar i huvudsak om musikernas egna bakgrunder, synen på cello inom musikutbildning och en genuskussion kring cello som instrument. Något som likväl är intressant för min studie är att intervjuerna visar att samtliga av dessa cellister upplevt lite stöd från pedagoger under sina utbildningar att uttrycka sig inom pop- och rockmusiken (Ostendorf, 2009).

”Två yrkesidentiteter eller en?” är ett annat examensarbete skrivet av Ida Fahl (2006) och handlar om att som musiker ha två huvudinstrument. Fahl (2006) riktar en kritik mot Sveriges musikhögskolor och menar att de förutsätter att den studerande uttrycker sig genom endast ett instrument. Centralt i uppsatsen är begreppet ”identitet” där en utav frågeställningarna är hur man som musiker bygger upp en yrkesidentitet inom två instrument. Intervjuer gjordes med två ”dubbelinstrumentalister” verksamma inom den västerländska konstmusiken. Det som är intressant för mig i uppsatsen är att båda dessa musiker känner sig tillfreds med två huvudinstrument och inte skulle klara sig utan något utav dem. Studien tar också upp en intressant aspekt att det kan vara utvecklande för utövandet på ett instrument genom att även spela andra eftersom man bildar sig en bättre uppfattning om vad som händer runtomkring den egna stämman (Fahl, 2006). Utifrån mitt problemområde skulle jag dra slutsatsen att det berikar dessa musiker att ha två huvudinstrument.

2.3. Hermeneutik som teoretisk plattform

I föreliggande studie använder jag mig av ett hermeneutiskt forskningsperspektiv. Dels som

tillämpning för ett metodologiskt tillvägagångssätt men också som ett viktigt teoretiskt underlag, eftersom hermeneutik både är en teori och metod. Jag kommer att förklara det här närmare i detta avsnitt.

Hermeneutik kan översättas med tolkningskonst (Ljungar-Chapelon, 2008) och är traditionellt sett en vetenskaplig teori och metod som framhäver betydelsen av förståelse för intentioner bakom text och tal (www.nationalencyklopedin.se 2010). Genom att besvara frågor som ”Vad är det som visar sig och vad är innebörden av det?” använder man inom hermeneutiken tolkningen som forskningsmetod. Hermeneutisk teori och metodologi har sedan antiken använts inom filosofi, juridik och teologi och är fortfarande ofta förekommande inom human-, kultur- och samhällsvetenskap. En vanlig hermeneutisk teoretisk utgångspunkt är att den mänskliga existensen kan tolkas och förstås genom språket och då traditionellt sett oftast i form av texter. Nyare hermeneutisk teoribildning anser att man också kan tolka språkliga handlingar på samma sätt som man tolkar texter (Ljungar-Chapelon, 2008).

Hermeneutiken understryker betydelsen av sambandet mellan delen och helheten vilken beskrivs i metaforen den *hermeneutiska cirkeln* (Ljungar-Chapelon, 2008, sid. 17). Genom att tolkningen växer fram i en cirkulär rörelse mellan individens förståelse och möten med nya erfarenheter och idéer, leder det i sin tur till ny förståelse, som sedan bildar en ny och stegvis fördjupad förståelse i kommande tolkningsansatser. På så sätt bildas oavbrutet cirklar i och med den utvidgade förståelsen vilken även kan liknas med en spiralrörelse vilken bryter cirkelns kretsgång (Ljungar-Chapelon, 2008).

En av den moderna hermeneutikens teoretiska utgångspunkter är begreppet *förståelsehorisont*. En tanke, eller ett fenomen, uppnår giltighet och sanningshalt ur ett subjektivt perspektiv, och bildar utgångspunkten för begreppet förståelsehorisont. En förståelsehorisont blir därmed ensbetydande med tolkningar vilka överensstämmer och är förankrade med, och i, individens existens, dess upplevelse och erfarenheter (Ljungar-Chapelon, 2008). Med utgångspunkt i Hans-Georg Gadamer² *Wahrheit und Methode* gör Ljungar-Chapelon (2008) en längre utredning av begreppet förståelsehorisont samt ett *utvidgat språkbegrepp* vilket kan sammanfattas med att språket inte är begränsat till det talade eller skrivna ordet utan även kan innefatta måleri, skulptur, teater, dans och musik. Den tyska filosofen Wilhelm Dilthey (1833-1911) formulerade vägen till ett utvidgat

² Tysk filosof och centralgestalt inom den moderna hermeneutiken som vidareutvecklade denna, inspirerad av Heidegger (www.nationalencyklopedin, 2011)

språkbegrepp och menade att all mänsklig aktivitet kan betraktas som tecken på en inre aktivitet där musikaliskt utformade toner är ett exempel på detta (Ljungar-Chapelon, 2008, sid. 18). Gadamer hävdar med utgångspunkt i Diltheys resonemang att musik och bildkonst är jämförbara med språket (Ljungar-Chapelon, 2008). Med utgångspunkt i ett *utvidgat språkbegrepp* blir det därmed möjligt att tala om en pedagogisk, hantverksmässig såväl som konstnärlig förståelse, förklaring och tillämpning, förmedlad genom den klingande musiken och spelet på ett instrument, som får funktioner av *språk* (Gadamer, 1960/1990).

Begreppet förståelsehorisont, den hermeneutiska cirkeln och ett utvidgat språkbegrepp är tre viktiga hermeneutiska utgångspunkter vilka i sig själva är teoretiska begrepp, men som även kan ligga till grund för ett praktiskt tillvägagångssätt vid tolkningen av till exempel intervjuer. Därmed kan hermeneutiskt tankegods sägas vara både en mångfacetterad vetenskaplig teori såväl som förutsättningen för en forskningsmetod. I föreliggande studie tar jag upp en problematik som till stor del utgår från min egen kunskap och erfarenheter vilken alltså kan beskrivas som min förståelsehorisont. Eftersom jag befinner mig i liknande musikaliska situationer som de musiker jag intervjuar och därtill delar flera av deras erfarenheter så blir den hermeneutiska och teoretiska utgångspunkten begreppet förståelsehorisont avgörande för min studie. I min tolkning av intervjuerna blir det utvidgade språkbegreppet en nödvändig faktor när jag lyssnar på den musik som berörs i intervjuerna när denna sätts i relation till intervjuernas utsagor. Genom att använda den hermeneutiska cirkeln (Ljungar-Chapelon 2008) princip beträffande tolkning och förståelse tillsammans med det utvidgade språkbegreppet blir hermeneutiskt tankegods både min teoretiska utgångspunkt såväl som en metod för att genomföra och tolka intervjuerna.

3. Metodologiska frågor

I föreliggande studie har jag intervjuat fyra musiker som är verksamma inom fler än ett musikaliskt stilområde. Samtliga musiker är utbildade på någon musikhögskola i Sverige inom inriktningarna västerländsk konstmusik eller jazz och är på olika sätt verksamma inom något utav dessa områden parallellt med ett eller flera områden inom populärmusik. För att kunna ge intervjuerna utrymme för fördjupning och tolkning har jag utifrån det hermeneutiska förhållningssättet använt mig av kvalitativ intervjumetod.

3.1. Kvalitativ metod och intervju

Kvalitativ metod används för att få djupare förståelse för ett visst fenomen eller en händelse. Forskare som använder kvalitativa metoder studerar saker i dess naturliga miljö och försöker göra fenomen begripliga eller tolka dem utifrån den mening som människor ger dem (Denzin & Lincoln, 1994). *Kvantitativa forskning* syftar på sådan forskning som innebär mätningar vid datainsamlingar och statistiska bearbetnings- och analysmetoder (Patel & Davidsson 2003) och representeras främst av naturvetenskapen och samhällsvetenskapen. *Kvalitet* syftar på beskaffenheten av något medan *kvantitet* syftar på mängden (Kvale, 1997).

I en kvalitativ intervju används generellt en låg grad av strukturering vilket innebär att frågeområdena är bestämda i förväg men att utrymme även lämnas åt den intervjuade att formulera sina egna ord och tolkningar kring dessa. Därmed blir både intervjuaren och den intervjuade personen delaktiga som skapare av samtalet. Frågeområdena brukar sammanställas i en så kallad intervjuguide (se bilaga 7.2 Intervjuguide) som även kan variera från person till person som blir intervjuad. Syftet med den kvalitativa intervjun är alltså att upptäcka och identifiera egenskaper och beskaffenheten hos den intervjuades förståelsehorisont (Patel & Davidsson, 2003).

Med det hermeneutiska begreppet förståelsehorisont som teoretisk utgångspunkt och med hjälp av det utvidgade språkbegreppet (Ljungar-Chapelon, 2008) kan jag genom den kvalitativa intervjun tolka mina informanternas svar och därmed få en djupare förståelse för deras konstnärskap och musikaliska situationer. Därmed blir hermeneutiken även en metodologisk utgångspunkt där målet med intervjuerna blir att utmejsla fyra förståelsehorisonter hos informanterna.

3.2. Valet av informanter

Det finns naturligtvis många musiker som skulle vara intressanta att intervjua med bakgrund av de funderingar jag beskrivit i inledningskapitlet, men för att undvika att materialet inte skulle bli alltför omfattande bestämde jag mig för att ha med fyra musiker i min studie. Jag satte även upp några riktlinjer för hur mina informanter skulle väljas. Jag ville hitta musiker som befinner sig i en musikalisk situation som påminner om min egen, det vill säga någon som är aktiv inom två eller flera musikaliska stilområden. Därtill vore det även intressant om personen har en bakgrund inkluderande studier vid en musikhögskola för att se hur detta kan ha påverkat honom eller henne. För att lättare kunna associera till den intervjuades musikaliska situation så övervägde jag även att en av dennes inriktningar skulle var inom samma område som jag själv, det vill säga inom jazz eller popmusik. Mina kriterier för valet av informanterna blev följande:

- En aktiv musiker som studerat en specialinriktning på musikhögskolan som jazz, västerländsk konstmusik eller folkmusik. Musikern ska därtill vara aktiv inom ytterligare ett eller flera stilområden där vederbörande är specialiserad och att ett av dessa områden är jazz eller popmusik.

Samtidigt valde jag också musiker som jag var nyfiken på att lära känna inom ramen för en intervjustudie, och utgick från principen att ju fler olika områden, och ju längre man kommit inom dessa, desto mer intressant var personen ifråga i relation till min studie.

3.3. Etiska överväganden

Samtliga informanter erbjöds möjligheten att vara anonyma men föreslogs samtidigt möjligheten att presenteras med sitt namn. Jag anser att min studie blir intressantare om läsaren kan relatera till valda musikers identiteter och i synnerhet ha tillgången att lyssna till den musik dessa musiker spelar och framför. Därtill tror jag mig kunna ana att anonymitet i den här typen av studier – vilken befinner sig inom ett specifikt område – gör det lätt för en läsare som rör sig i samma musikaliska sammanhang att räkna ut vem det handlar om då alla fyra är mer eller mindre väletablerade inom sina områden.

I början av varje intervju upplyste jag informanten om att intervjun spelades in samt att endast jag

kommer att ha tillgång till materialet i denna form. Jag försäkrade mig också om tillåtelsen att skriva ut deras namn i studien efter att samtliga informanter accepterat detta. En informant bad om att få läsa transkriptionen av intervjun för att ha möjlighet att eventuellt lägga till något vilket jag accepterat.

3.4. Informanterna

Caroline Karpinska, 23 år, violinist och arrangör bosatt i Malmö. Hon tog kandidatexamen i musikerutbildningen med klassisk inriktning vid Musikhögskolan i Malmö 2010. Har etablerat sig som violinist och arrangör med stråkkvartetten *Vindla* som verkar inom både västerländsk konstmusik och det populärmusikaliska området. Gruppen har samarbetat med artister som *Moto Boy*, *Forest and Crispian*, *Tingsek* (*Musikexempel "Goodbye" i Bilaga*), *Marit Bergman* och *Titiyo*.

Daniel Filipsson, 34 år. Pianist, gitarrist, sångare och låtskrivare bosatt i Stockholm. Har sedan tonåren parallellt spelat klassiskt piano samt skrivit och framfört pop- och rockmusik. Har till och från sedan 1997 tid undervisats av Stella Tjaikovskij, konsertpianist och tidigare professor vid Musikhögskolan i Göteborg. Daniel tog examen av IE-utbildningen med klassiskt piano som inriktning vid Musikhögskolan i Piteå 2003. Är sedan samma år gitarrist och sångare i indiepopbandet *South Ambulance* men jobbar nu främst med sitt soloprojekt *Al, Marc and Sandy* (*Musikexempel "Homerun" i bilaga*), en ambitiös och lekfull popmusik där Daniel fungerar som sångare, musiker, låtskrivare och producent. Första EP:n släpptes 2009 och andra EP:n 2010 på skivbolaget EMI och ett debutalbum är planerat till 2011. Daniel undervisar också på Kulturskolan i Stockholm.

Lisen Rylander Löve. 36 år, Saxofonist, utövare av live-elektronik³, sångare och kompositör bosatt i Göteborg. Tog examen i musikerutbildningen med improvisationsprofil vid Musikhögskolan i Göteborg 2000. Har sedan 2002 spelat in tre skivor och turnerat flitigt med duon *Midaircondo* (*Musikexempel "Reports on the Horizon" i bilaga*) vars musik befinner sig i gränslandet mellan elektronisk musik, pop, och improvisation. Gruppen använder sig av akustiska instrument, sång och live-elektronik. På Manifestgalan⁴2010 fick gruppen pris som årets kompositörer. Lisen är även frilansande saxofonist inom jazzområdet och spelar i flera fasta grupper, bland annat sin egen kvartett *The Splendor* (*Musikexempel "Mystical Friend" i bilaga*).

³ Ett samlingsbegrepp för olika typer av elektroniska hjälpmedel som till exempel datorprogram och loop-pedaler.

⁴ Musikgala som delar ut priser till artister och musiker på oberoende skivbolag.

John-Erik ”Jonne”Bentlöv. 25 år, Trumpetare, Flygelhornspelare och producent, bosatt i Västerås och Stockholm. Verkar främst inom jazzområdet men har också ett brinnande intresse för hip hop, funk och närliggande stilar. Producerade ett album 2007 åt den amerikanska Hip hop-artisten *The Paranorml*. Jonne spelar med olika grupper inom jazzområdet och just nu kanske främst med gruppen *Quit Night Orchestra* där han också arrangerar en del av musiken. Får också uppdrag som producent åt andra artister och musiker (*Musikexempel ”I wanna be your lover” i bilaga*). Tog kandidatexamen på musikerprogrammet med jazzinriktning i Stockholm 2010. Jonne undervisar även på Kulturskolan i Västerås.

3.5. Intervjuernas uppläggning och genomförande

Carolines intervju ägde rum i Malmö, Daniel och John-Eriks i Stockholm. Lisen hade jag ingen möjlighet att träffa och beslutade därmed att göra den intervjun på Skype. Innan varje intervjutillfälle skickades ett brev via e-post till vederbörande med en kort beskrivning av mig själv, bakgrunden till studien och dess syfte. Jag underströk att intervjun skulle ta högst en timme och lät också informanterna ta del av de huvudfrågor som låg till grund för intervjun. Dessa var:

- Vilka fördelar ser du med att ha flera specialområden inom musiken?
- Hur har du blivit bemött i ”yrkeslivet” (t.ex. arrangörer, musiker, journalister) om att du är verksam inom fler än ett område?
- Hur har du blivit bemött under din utbildning (lärare och studenter) om att du är verksam inom fler än ett område?
- Har du någon gång känt dig begränsad inom ett område för att du håller på med ett annat?

Anledning till att informanterna fick ta del av frågorna före intervjutillfället var att jag ville att de skulle vara förberedda på det som skulle dyka upp i intervjun och ge dem en chans att tänka igenom frågorna. Detta var också de huvudfrågor som låg till grund för min intervjuguide (Se bilaga 7.2 Intervjuguide). Det ska dock poängteras att frågorna i intervjuguiden ofta inte ställdes ordagrant utan istället tangerades på ett naturligt sätt under samtalens gång. Idén bakom min intervjuguide var att gestalta intervjuerna som ett vanligt samtal eftersom jag ansåg det som ett naturligt sätt att ta sig an mina frågor. Jag ville undvika att intervjuerna skulle bli alltför strukturerade och därmed låta mina informanter själva associera inom ramen för intervjuns frågeområden. En fast struktur kan riskera att låsa interaktionen och göra forskaren mindre uppmärksam genom att intervjun blir

mekanisk (Ryen, 2004).

Intervjuerna ljudinspelades med Macbook-dator i programmet ”Garage band”, med undantag för Lisen Rylanders intervju som spelades in med hjälp av programmet ”Call recorder” som är ett specialgjort program för att spela in samtal på Skype. Varje intervju transkriberades efteråt till text vilka sedan användes som underlag för utformandet av resultatkapitlet.

3.6. Om musikexempel

Inför varje intervjutillfälle förberedde jag mig genom att lyssna på några olika inspelningar av mina informanter. På så sätt kunde jag skapa mig en viss förförståelse för deras musikaliska förståelsehorisonter. Att jag har lyssnat på informanternas musik har också varit en tillgång i min tolkning i intervjuerna eftersom detta skapat en djupare förståelse av dem. För att även göra det möjligt för läsaren att tillgå denna musik har jag valt att ha med några lyssningsexempel som bilaga till denna text (se Appendix 7.2. Musikexempel).

4. Resultatet av intervjustudien

I detta kapitel kommer jag att redovisa resultatet av de intervjuer som ligger till grund för min studie. Alla fyra informanterna är musiker som verkligen verkar brinna för det de gör och ha en nyfiken och öppen inställning till musik. På flera sätt förefaller de också känna igen sig i problematiken jag beskrivit i föreliggande studies två första kapitel. Jag har valt att återge intervjuerna utifrån de huvudfrågor som låg till grund för intervjuerna samt de gemensamma beröringspunkter som uppstod i samtalens naturliga form.

4.1. Informanternas musikaliska bakgrund

Jag bad informanterna berätta om sin musikaliska bakgrund. Gemensamt är att de hållit på med olika musikstilar och instrument genom åren, och att målen med dessa inte alltid varit en självklarhet.

Jonne började spela trumpet i sjuårsåldern och fortsatte med det i fem, sex år framåt men tröttnade då på trumpeterna och började spela trummor istället eftersom detta instrument låg närmare rockmusik som han börjat intressera sig för själv. I sextonårsåldern förenades det egna musiklyssnandet med trumpeterna då han började intressera sig för funk, soul och i synnerhet hip hop som kom att bli ett av Jonnes specialområden.

Det var genom den här musiken som Jonne började med improvisation vilken även så småningom väckte ett intresse för jazz, något som Jonne började att fördjupa sig inom när han började studera vid Lunnevals folkhögskola 2004. Under dessa två år övade Jonne parallellt trumpet och att spela in egen hip hop-musik. Han fick kontakt med den amerikanska rapparen *The Paranorml* och inledde ett samarbete som mynnade ut i albumet *The fundamentals* 2005. När Jonne började på musikhögskolan blev det dock mer fokus på jazz. Det var inte så att Jonne tappade intresse för hip hop utan snarare det att det helt enkelt inte fanns tid längre. Även om Jonne idag har sitt huvudområde inom jazz så har det för honom även kommit tillbaka med hip hop. Han håller inte på med renodlad hip hop längre men använder element från det området i jazz som till exempel sampling³. Han har också börjat jobba mer och mer i studio som producent. ”Det finns gånger jag

³ Inom hip hop och andra närliggande musikstilar är det vanligt att man använder korta ljudstycken från andra låtar i ett nytt sammanhang. Detta kallas sampling.

snöar in riktigt ordentligt på dom här här hip hop-prylarna (*skratt*), det är ju fantastiskt”.

Caroline började ta lektioner i piano vid fem års ålder och vid sju år även fiol. Hennes intresse för popmusik väcktes under studierna på gymnasiet. Caroline gick då ett estetiskt program med musikinriktning. De flesta av hennes studiekamrater spelade pop och rockmusik, och för att kunna spela tillsammans med dem började hon arrangera för stråk. Caroline berättar:

När jag gick där så fanns det inte så många klassiska musiker, som höll på med det som jag gjorde. Vi var några stycken, hade nån kammarmusikgrupp. Så för att jag skulle få spela så var jag tvungen att hänga på andra genrer, så då blev det att jag började arra och sådär, för att få spela liksom. Så för att få vara med i olika sammanhang så började jag arra lite stråk. Sen har det intresset bara växt, jag har bara tyckt det varit roligare och roligare att arra. (Caroline)

Efter gymnasiet påbörjade Caroline studier vid S:t Sigfrids folkhögskola där hon även började ta lektioner i arrangering. Dock blev det här fokus på fiolen och den västerländska konstmusiken eftersom målet var att komma in på musikhögskolans musikerutbildning. Väl antagen vid musikhögskolan började Caroline efter en tid känna prestationsångest och osäkerhet vad hon egentligen ville hålla på med. Hon berättade att hennes utbildning är inriktad på att bli orkestermusiker och att hon egentligen aldrig riktigt trivts med att spela i orkester. Att bli solist såg hon inte riktigt som en möjlighet och hon bestämde sig därför att satsa på kammarmusik, vilket hon också tyckte var roligast att spela. Tillsammans med tre klasskamrater bildade hon stråkkvartetten *Vindla*. Hösten 2008 fick hon av en tillfällighet uppdraget att arrangera för kvartetten till en konsert med olika svenska popartister vilket kom att leda till fortsatt samarbete med flera utav dessa. Caroline berättar att hon i och med dessa sammanhang fick ny glöd för att spela och motivation för att börja öva igen. Det berodde delvis på ett nyväckt intresse för popmusiken och arrangering men också på att hon i dessa sammanhang upplevde en annan sorts uppskattning jämfört med musikhögskolan. Sedan dess har Caroline bara fått fler och fler uppdrag av den här sorten och det senaste året har för henne inneburit allt mer av popmusiken och mindre av den västerländska konstmusiken.

Lisen började spela saxofon när hon var sexton år. Innan dess hade hon spelat klassiskt piano och sjungit i popband. När hon var tjugotvå år bestämde hon för att satsa mer på saxofonen och sökte in på en skola med jazzprofil. Här verkade Lisen uppleva en känsla av att ha hittat hem. ”Det var sådär att det öppnade sig en värld för mig att *Ah, herregud va härligt! Det är ju det här som jag har längtat efter.*”

Lisen studerade vidare två år vid Skurups folkhögskola och antogs sedan till Musikhögskolan i Göteborg och studerade två år vid deras utbildning av improvisationsmusiker. Hon beskriver detta som en rolig och kreativ period. Samtidigt kunde hon också känna sig väldigt påverkad av sin omgivning på skolorna och kanske inte alltid lyssnade på sig själv vilken musik hon egentligen gillade eller ville göra. Ett par år efter examen från musikhögskolan upplevde Lisen att hon ville förena jazzen och saxofonen med någon musiktyp som låg närmare den popmusik som hon hållit på med när hon varit yngre och delvis även parallellt med jazzen under sina utbildningar. Hon hade samtidigt börjat experimentera med att spela saxofon genom olika typer av effektpedaler⁵.

Hon började spela tillsammans med två vänner som gick i liknande tankar och startade därmed gruppen *Midaircondo* med utgångspunkten att göra musik och låta den bli vad det blev. Lisa Nordström, som numera är den andra halvan av duon, hade en klassisk bakgrund och musiken som skapades blev just någon sorts kombination av jazz, elektronisk musik, konstmusik och pop. Sedan dess har Lisen kombinerat att jobba med *Midaircondo* och att vara saxofonist i olika jazzgrupper.

Daniel började spela piano i sjuårsåldern och höll på med det för olika lärare ”utan att egentligen fatta någonting” fram tills att han var femton då han tröttnade på pianot och istället började spela punk och pop. Vid arton års ålder träffade han för första gången en pianolärare som han trivdes med och tog upp pianospel igen:

Jag hade haft tretton lärare sammanlagt och inte lärt mig någonting över huvud taget. Då träffade jag en bra lärare som hette Adam Wasic, i Kinna utanför Borås. Då började jag öva, det var första gången jag övade egentligen. (Daniel)

Daniel studerade klassiskt pianospel sammanlagt tre år vid olika folkhögskolor sökte sig sedan vidare till Musikhögskolan i Piteå där han studerade vid IE-utbildningen med klassisk inriktning. Här började han parallellt med pianospel även allt mer ägna sig åt att skriva egna låtar inom popen och att spela med olika band. Det var under den här tiden som grunden lades till både indiepop-bandet *South Ambulance* och sitt soloprojekt *Al, Marc & Sandy*. Under dessa år lade han ner ungefär lika mycket tid på popen som det klassiska området. Sedan sin examen 2003 har Daniel inriktat sig allt mer åt popen och i synnerhet sin egen musik. Anledningen till det har varit olika saker. En ut av dem var att han tröttnade på piano som instrument när han började undervisa inom det. Tid och energi för egen övning fanns inte längre i samma utsträckning som tidigare vilket gjorde att han tappade lusten för att spela:

⁵ Pedal som traditionellt används till el-förstärkta instrument för att förvränga dess naturligt klang.

Jag har alltid tyckt det varit tråkigt att spela piano om jag inte kan spela minst två timmar om dagen. Jag har tyckt det varit trist, för då känner jag inte att jag kommer framåt. Den tiden och orken fanns inte när jag undervisade så mycket, och att man undervisade kvällstid hela tiden, det passade inte mig över huvud taget. (Daniel)

Daniel berättade vidare att han nyligen förlagt sitt schema till dagtid vilket påverkat honom till att återuppta övandet. Han planerar nu att åter ta några lektioner för sin lärare Stella Tjajkowski.

4.2. Attityder på musikhögskolan kring att uttrycka sig inom olika musikaliska stilområden

Caroline och Daniel är de två av informanterna som mest aktivt hållit på med ett annat stilområde under sina studietider på musikhögskolan. Lisen hade inte börjat med *Midaircondo* under sin utbildning. Jonne höll visserligen på med andra musiktyper men inte alls i samma utsträckning jazz. Jag frågade informanterna om hur de under sin studietid upplevt reaktioner från studenter och lärare över att de även spelade andra stilar av musik än den som förutsågs i utbildningen. Alla fyra var överens om att de flesta lärare och studenter varit positiva men jag fick också exempel på de som varit negativa. Dock fick jag olika svar huruvida det varit lärare eller studenter som stått för detta. Caroline berättade att alla lärare och i synnerhet hennes violinlärare har stöttat henne i sitt intresse för popmusiken, men att vissa elever har uttalat sig negativt: ”Hos andra studenter så har jag väl märkt lite, vad ska jag säga.. Vissa kan väl ibland vara lite nedlåtande, liksom skratta lite och *det är ju kul liksom, enkelt* och ser inte vad det är” menade Caroline.

Hon är av uppfattningen att det på musikerutbildningen kan vara trångsynt bland studenterna. Att många har ett tunnelseende och att det kan bli en prestige i till exempel hur många timmar man övar på sitt instrument. Daniel är av samma uppfattning att den här typen av attityder främst kommer från studenterna. ”Lärarna är fria från det för längesen” menar han. Lärare verkar också ha varit positiva till hans uttryck inom popmusiken och han betonar att hans pianolärare Stella Tjajkowski alltid uppmuntrat Daniels låtskrivande. Han är dock osäker på vilken uppfattning hans studiekamrater var av. Rent socialt kände han sig annorlunda, eftersom han inte delade den stora entusiasm för själva pianot som de andra pianisterna och upplevde att han sågs som en ”outsider” men betonar samtidigt att det aldrig var någon som uttalade sig negativt över det. Lisen menar att även om hon inte höll på med live-elektroniken under sin tid på musikhögskolan så talar hon även varmt om sin utbildningstid och beskriver skolan och utbildningen som en plats där det pratades om musik på ett ganska så fritt sätt och verkar vara av uppfattningen att motsvarande

utbildning i Stockholm verkar mer enkelspårig, något som Jonne till viss del vittnar om. Han nämner att det finns vissa lärare där som verkar tycka att ”det är lite för mycket flum fram och tillbaka”. Han tror att detta kan ha ett samband med att de här lärarna är uppvuxna under en tid då det på ett helt annat sätt gick att försörja sig som instrumentalist jämfört med idag. Jonne är av uppfattningen att det idag är mycket svårt att försörja sig som solist endast inom jazzområdet och att det är en anledning till att många unga musiker väljer att bredda sig. Jonne utvecklade detta:

Musikhögskolan är kanske anpassad för att du kommer dit med ditt huvudinstrument och verkligen ger dig fan liksom på att bli solist, å andra sidan kan jag tycka det är lite konstigt att man ska utbilda liksom, ja i den mån man tar in per år liksom, att alla ska ut och vara liksom fullfjädrade jazzsolister. Jag tror inte att det håller liksom. Det finns inte tillräckligt med jobb för alla att vara liksom, jazzsolister helt enkelt. Så krasst tror jag faktiskt att det är. (Jonne)

Han betonar samtidigt att flertalet lärare verkar acceptera att studenterna spelar andra stilar. Caroline tar upp att vara orkestermusiker som ett liknande exempel. Hon menar att det är väldigt svårt att få anställning i en orkester och tänker därmed att många lärare kanske just därför är positiva till de studenter som hittat en annan uttrycksform.

4.3. Hur olika musikaliska stilområden berikar varandra

Alla fyra talar för att det berikar att vara specialiserad inom flera musikaliska stilområden och lyfter fram olika aspekter av detta. Jag får också konkreta exempel på hur något inom det ena området hjälpt till att belysa ett problem eller fenomen i det andra. Caroline nämner till exempel att popmusiken har gjort att hon fått en stadigare rytmik, något som även har stärkt hennes spel inom det klassiska området. Hon menar också att popen lärt henne att lyssna mer på musiken under tiden hon spelar eftersom noterna inom den musiken inte alltid är styrande utan att det är själva lyssnandet som är avgörande för hur den ska spelas. Hon menar också att den klassiska musiken inspirerat henne i popen och tar fraseringsområden som exempel. Hon beskriver att hon haft hjälpt av den fraseringsområden som används i klassisk musik och använt sig av den i popmusiken och på så sätt fått den mer levande. Hon är bestämd i uppfattningen att stilområdena berikar varandra, ”Jag tycker absolut att båda ger fördelar med varandra”.

Daniel hämtar mycket inspiration från barockmusik och i synnerhet Johann Sebastian Bach (1685-1750) när han skriver låtar. Han menar att det finns tydliga samband mellan den och sin egen musik i melodiken och tonspråket:

Det är nog den största popinflansen som jag har ändå. Så jag tror att jag snor jättemycket. Jag tar mycket grejer, snor sekvenser och melodier och sådär. Och får alltid igång intresset liksom, man blir alltid inspirerad. Om man inte har nån lust liksom och inte känner att man har nåt kul att skriva i popmusik så sätter man sig och spelar lite Bach, så kommer det. (Caroline)

Under intervjun förvånade detta påstående mig eftersom Daniels musik är inom en helt annan musikalisk kontext och i mina öron låter väldigt annorlunda Bachs musik, men när jag återigen lyssnade på hans låtar så blev det plötsligt tydligt hur likt delar av tonspråket var mellan hans låtar och till exempel Bach (*Musikexempel "The Goldberg Variations" och "Homerun" i bilaga*). Daniel berättar vidare att det är just melodierna som fångar hans intresse hos olika kompositörer inom den västerländska konstmusiken. Hantverket att utveckla teman och olika formdelar intresserar honom inte på samma sätt eftersom som att han i sin musik förespråkar just att repetera saker. Daniel menar att för honom blir popen ett forum att ta ut "det bästa" ur den västerländska konstmusiken:

Alltså jag tycker att som Bach t.ex. och i viss mån Beethoven, Mozart också jättemycket, dom är ju så jävla bra på melodier. Just fantastiskt melodispråk. För mig har det ofta varit så, det har varit svårt för mig att hitta klassiska stycken där jag kan känna mig lika engagerad i hela pianostycket rakt igenom. För mig finns det alltid transportsträckor där i. Och hör jag en grej, som är riktigt riktigt bra, så vill jag höra det fler gånger. Och därför är det perfekt att man snor melodierna eller tonspråket från det klassiska och så kör man det om och om igen, hundra gånger liksom. Då blir det pop av det. (Daniel)

Han menar också att popmusiken hjälpt honom med den klassiska musiken på så sätt att ta det har tagit bort pretentionerna med den. Även om han tycker lika mycket om själva musiken nu som under sin studietid så säger han en aning skämtsamt att han fått mindre respekt för den klassiska musiken men menar egentligen med det att han kan förhålla sig friare till den nu jämfört med tidigare:

Jag skiter fullständigt i nuförtiden om jag spelar, om jag ska spela Bach och om jag ska spela exakt som man tror att man spelade under barocken liksom. Jag har inte alls så stor respekt för det längre. Respekten för kompositörerna är kanske ännu större nu, fast inte på det sättet. Inte för dom som lyssnar, eller jag gör det som jag vill. Jag tror inte att kompositörerna skulle bry sig över huvud taget om dom kunde höra det. (Daniel)

Lisen är också bestämd i sin uppfattning att de olika områdena berikar varandra. I *Midaircondo* har hon till exempel haft nytta av sin erfarenhet av att improvisera. Hon menar också att *Midaircondo* hjälpt henne att komma ifrån någon sorts strävan efter perfektion som hon ibland upplevt när hon befunnit sig i jazzkretsar under sina utbildningar:

Det som *Midaircondo* har gett väldigt mycket, det är att komma ifrån något slags.. Alltså hur det ska låta. Att det ska låta rätt på nåt sätt, eller perfekt eller, att det kan vara.. Alltså att det är fint

när det inte är så perfekt hela tiden. Att det kan vara lite surt ibland, eller det spelar ingen roll liksom. (Lisen)

I jazzen tycker hon i sin tur att *Midaircondo* har gjort att hon har blivit mer öppen för fler ljudbilder och vad man kan göra med sitt instrument. Hon har även börjat använda sig av elektroniken i till exempel *The Splendor*. Hon menar också i allmänhet att hon får ett friare förhållningssätt till musiken. ”Man liksom lyfter taket på nåt sätt. Man kan göra allt. Man behöver inte begränsa sig”. Hon menar också att hon själv helst inte vill tänka att det hon gör skulle vara inom olika stilar eller traditioner:

Jag vill egentligen vara så genrefri som möjligt, jag gillar egentligen inte att säga så här ”Ja, sen så har jag en jazzkvartett och sen så har jag en elektronikgrupp”.. Jag gillar att musiken i vilken grupp jag än spelar får komma dit, eller vart som helst liksom. (Lisen)

4.4. Olika aspekter kring att vara inriktad på flera stilområden

Även om informanterna till största del är positiva till att ha flera specialområden så finns det också tillfällen då de en upplever problematik kring detta. Det återkommande och egentligen enda problemet som tas upp är bristen på tid till det arbete som ibland är önskvärt inom varje område. Att det helt enkelt kan vara svårt att få tiden att räcka till, men att det varit en nödvändig kompromiss eftersom de helt enkelt velat göra båda delarna. Lisen beskriver sina tankar:

Ibland är det skitfrustrerande för att tiden räcker ju inte till helt enkelt, så är det ju. Men så ibland kan jag känna att ”Är jag halvbra på allt då?”. Men jag tycker att det funkar oftast men ibland kan jag känna mig.. ibland blir jag frustrerad för att det är svårt att få tiden att räcka till. (Lisen)

Speciellt Lisen verkar känna igen sig i den problematik jag beskrivit i de två första kapitlen med att det är svårt att hitta ett naturligt förhållningssätt till att ha två inriktningar som musiker. För hennes del verkar det dock aldrig ha varit ett alternativ att välja bort något eftersom hon behöver båda områdena för att tillfredsställa sina musikaliska behov. Att bara syssla med *Midaircondo* och den typen av musik skulle inte vara ett alternativ för henne:

Det är ju lite sådär att jag gillar ju att spela sax också. Men ibland blir det en liten konflikt där kan jag känna för jag får inte riktigt utlopp för saxspelandet i *Midaircondo* på det sättet som jag behöver. Jag tycker det är jätteroligt med elektronik och dator och sådär men när jag har hållit på för länge med det där så blir det bara sådär ”Jag måste spela med musiker!” (*skratt*), alltså att man får ett helt annat samspelt när det är med musiker som håller på med fysiska instrument. (Lisen)

4.4.1. Övning

Daniel och Caroline belyser begränsningen av att hinna öva på sitt instrument delvis som ett problem men ser samtidigt detta ur olika perspektiv. Caroline menar att det är viktigt att se till ens mål som musiker. Hon har till exempel inte haft så mycket tid för den egna övningen det senaste året men låtit det få stå åt sidan eftersom hon just nu nästan bara spelar inom popområdet där den egna övningen inte är lika centralt som i västerländsk konstmusik. Samtidigt kan Caroline känna oro över att hon ska tappa sin speltekniska nivå:

Det ju klart att man är rädd att.. Ja, att man ska tappa mycket av tekniken eftersom det inte är så utmanande rent tekniskt liksom. Så det är väl lite det, och då så tror jag att när jag kommer att känna det så kommer jag kanske nog vilja gå tillbaka till det klassiska mer. (Caroline)

Caroline betonar dock att hon är nöjd med sin nuvarande situation och trivs med att ha en övervägande del av sitt spelande inom popen. Daniel har brottats med liknande tankar. Han hade en väldigt fast struktur i sin övning under tiden på musikhögskolan vilken han även i början försökte upprätthålla när han gått ur musikhögskolan och både börjat undervisa och ägna mer tid åt popen, vilket inte tiden visade sig räcka till. I början kunde Daniel må dåligt för att han inte hann med den ena övningen och känna oro över att han skulle tappa sin speltekniska nivå, men har med tiden omvärderat sina två områden och också ändrat uppfattning om huruvida den egna övningen skulle vara avgörande för att upprätthålla tekniken i pianospelet. Han menar att kravet på sig själv att öva låste hans spel och har nu även insett att själva lusten att spela också är av betydelse för att vara i god spelform. Han menar också att han på ett intellektuellt plan kanske till och med är en bättre pianist nu än under sin period av strukturerad övning. Daniel är fortfarande övertygad om att egen övning är viktigt för att upprätthålla tekniken men tror inte att det är av samma avgörande betydelse som han hade uppfattningen av tidigare:

Man tyckte ju att om man inte övade på en vecka så var man hälften så bra igen. Men jag tror inte längre att det stämmer riktigt. Jag tror att jag hade en falsk bild av det innan. Tror att man kan plocka upp tekniken ganska snart, på en månad så tror jag att jag kan vara i samma toppform som. eller i sin egen toppform, där man själv har varit som bäst. (Daniel)

Jonne verkar inte uppleva tidsbristen som ett problem på samma sätt. Däremot antyder han att det ibland kan kännas splittrat och svårt att känna någon riktig tillhörighet:

Ibland så kan det ju kännas lite konstigt att kombinera det liksom.. Eller såhär, som du har skrivit att man vet ibland inte riktigt var man hör hemma. Man kan en dag vara åt det ena hållet, en dag kan jag va åt andra hållet, lite ”schitzo”.

4.4.2 Reaktionen från musiker och arrangörer

Jag frågade informanterna hur reaktioner varit från musiker och arrangörer utanför musikhögskolan över informanternas inriktning i två eller flera stilområden. Här verkar ingen ha stött på skepticism i samma utsträckning som vissa har upplevt under sin utbildning, utan verkar tvärtom i allmänhet bli bemötta med positivism och nyfikenhet. Lisen nämner dock att det funnits några arrangörer inom jazzområdet som varit skeptiska till *Midaircondo* och uttryckt sig undrande om den musiken:

Kanske är mest om man spelar på nåt mer liksom.. ja nåt jazzställe som tycker då ”A, är det den där andra konstiga gruppen du är med i?” så tycker dom det är jättekonstigt. Och då syftar dom på *Midaircondo* då. (Lisen)

Caroline nämner ett liknande exempel från när hon med sin kvartett spelar i kyrkor och där kantorer varit ifrågasättande av kvartettens fusion av pop och västerländsk konstmusik. Eftersom gruppen verkar inom båda dessa områden blir det en naturlig utgångspunkt att spela musik ur båda. Caroline förklarar att gruppen försöker se bortom de traditionella gränser mellan olika stilområden och istället spela den musik de tycker om, oavsett i vilket område den brukar placeras:

Man vill ha lite av båda, vilket har varit jätteuppskattat hos vissa arrangörer medan vissa såhär kantorer har ryggat tillbaka lite och.. ”Vänta nu här, ska ni spela *Eine kleine...* med trummor?”, nämen sådär, och är lite rädda för det. Rädda för att den konstnärliga biten ska försvinna för att man håller på med pop liksom. Vilket det inte alls behöver göra enligt min mening. (Caroline)

Annars tycker både Lisen och Caroline att musiker och arrangörer i allmänhet brukar ha en positiv inställning vilket de andra informanterna håller med om. Samtliga informanter verkade också av uppfattningen att det har blivit vanligare att jobba på det här sättet som musiker och är positiva till det. Att det inte är lika tydliga gränser mellan olika stilområden längre och att fler musiker idag inte bara hålla sig inom sitt huvudområde eller, liksom jag själv och mina informanter, har flera huvudområden. Daniel är också av uppfattningen att det blivit mer öppet mellan inriktningar på musikhögskolan och drar även paralleller till Sveriges orkestrar och tar Göteborgssymfonikerna och Radiosymfonikerna som exempel, ”Att dom spelar med Timo Räisänen och Salem Al Fakir, att dom försöker också att mötas. Det är nåt större som händer liksom. Det är inte alls lika konstigt längre”.

4.4.2. Försörjning

En annan aspekt som alla berör på ett eller annat sätt är villkoren att kunna försörja sig som musiker inom endast ett stilområde jämfört med att verka inom fler. Detta har i viss mån också påverkat deras prioriteringar, kanske främst i Jonne och Daniels fall. Jonne verkar se det som en tillgång att röra sig inom olika stilområden och att detta ger möjlighet till fler uppdrag som musiker men att

detta också går hand i hand med att han faktiskt tycker om att spela olika stilar av musik. Han jämför med sina studiekamrater:

Vi kanske inte kommer att direkt överleva på att bara liksom spela på sitt huvudinstrument utan man har det liksom i ryggsäcken man kanske är beredd att göra andra grejer. Som tur är tycker jag det är skitkul. (Jonne)

Daniel menar att det är väldigt svårt att försörja sig som klassisk pianist vilket också påverkat honom i sin prioritering av popmusiken:

Som pianist så kan du antingen jobba som repetitör och jag är usel på à vista-läsning så det skulle inte vara ett jobb för mig. Och det andra är att va solist, och hur stor chans är det? Alltså det är ju en miljon gånger lättare att försörja sig som popmusiker än som klassisk pianist känns det som. (Daniel)

Daniel säger samtidigt att han tror att fördelningen mellan sina två områden skulle vara lika, oavsett vilka inkomster det skulle ge, eftersom han behöver båda delarna. Han menar också att ”då skulle man ju inte heller hålla på med nån skramlig indiepop om man bara var ute efter pengar”. Caroline ser också det som en tillgång att verka inom flera stilområden och menar att ”man får mer gigs”. Lisen lyfter fram en motsatt synvinkel på det här och menar att det också kan begränsa en att vara bred och menar att man riskerar att få en stämpel bland andra musiker av att inte vara tillräckligt insatt på ett visst stilområde eftersom verkar inom ett annat. Hon menar att detta kan göra att man ibland undviks att bli tillfrågad till olika sammanhang:

Det kanske kan vara så att någon inte frågar mig för att d tänker att ”hon håller ju på med det där, med massa effekter o sånt” och tvärtom kanske.. Det kan ju hända att man missar några gig där. (Lisen)

Samtidigt som informanterna mer eller mindre valt sina områden att hålla på med så verkar alla också ha en öppen inställning av att låta saker och ting ibland får bli som dom blir. Rent arbetsmässigt nämns det också att det inte alltid är självklarhet att man kan välja hur man ska fördela sin tid på sina olika områden utan det också är mycket annat i musikerlivet som styr. Till exempel kanske man vid något tillfälle önskar att fokusera mer på det ena området men så kanske man får ett uppdrag inom det andra och då är det lätt att det blir styrande.

4.5. Informanterna framtidsplaner

I slutet av varje intervju rågade jag informanterna hur de tänker om framtiden, om de planerar att

fortsätta med att jobba på liknande sätt med olika specialområden vilket samtliga verkade tänka sig att dom kommer att göra. Lisen menade ”Jag tror jag kommer att hålla på ungefär som jag gör. Jag tycker det är.. Det är ändå väldigt roligt, jag tycker bara det är svårt att få tiden att räcka till till allt som man vill göra”. Jag frågade Daniel om han tror han kommer att ta upp pianospelandet mer som svarade ”Ja, fast inte alls som någonting att leva på, tänker jag inte, utan mer för ens eget välbefinnande liksom. Så är planen, men man vet aldrig. Det är möjligt att om en månad så bara skiter jag i det”. Caroline verkade också inne på att fortsätta på samma linje ”Det får nog tiden utvisa tror jag. Jag är verkligen öppen för förslag. Jag tycker det är jätteroligt att testa på ny musik, eller nya stilar eller så. Allt möjligt”. Jonne höll med: ”Ja, absolut, så gott det går”.

4.6 Sammanfattning

Vid en jämförelse mellan informanternas musikaliska situationer är de var och en olika men har samtidigt flera gemensamma nämnare. Följande figur 1 är ett försök att systematisera detta genom att visa några musikaliska instrument, stilinriktningar och uttrycksmetoder informanterna berör i sina intervjuer. Den visar också likheterna och olikheterna mellan respektive informants uttrycksformer inom de olika stilområdena.

	Populärmusik	Jazz	Västerländsk konstmusik
Jonne	Instrument: <i>Trumpet, flygelhorn, elektronik</i> Stilinriktning: <i>Pop, Hip Hop, Funk, Soul, Reggae</i> Uttrycksmetoder: <i>Komposition, Arrangering, Improvisation, Inspelning</i>	Instrument: <i>Trumpet, flygelhorn, elektronik</i> Stilinriktning: <i>Bebop, Nu-jazz</i> Uttrycksmetoder: <i>Komposition, Arrangering, Improvisation, Inspelning</i>	
Lisen	Instrument: <i>Saxofon, Elektronik, Sång</i> Stilinriktning: <i>Pop, Electronica</i> Uttrycksmetoder: <i>Komposition, Arrangering, Improvisation, Inspelning</i>	Instrument: <i>Saxofon, Elektronik</i> Stilinriktning: <i>Fri Improvisation</i> Uttrycksmetoder: <i>Komposition, Arrangering, Improvisation, Inspelning</i>	
Daniel	Instrument: <i>Sång, Gitarr, Synth, Elbas</i> Stilinriktning: <i>Pop, Indiepop, Rock, Synthmusik</i> Uttrycksmetoder: <i>Komposition, Arrangering, Inspelning</i>		Instrument: <i>Piano</i> Stilinriktning: <i>Klassisk musik, Barockmusik.</i>
Caroline	Instrument: <i>Violin</i> Stilinriktning: <i>Pop, Soul</i> Uttrycksmetoder: <i>Arrangering, Inspelning</i>	Instrument: <i>Violin</i> Uttrycksmetoder: <i>Arrangering, Improvisation</i>	Instrument: <i>Violin</i> Uttrycksmetoder: <i>Arrangering</i>

Figur 1. Schematisk framställning av informanternas musikaliska uttrycksformer och stilområden.

5. Diskussion (kring resultatet av intervjustudien)

I detta kapitel kommer jag att diskutera resultatet av intervjustudien och utifrån ett hermeneutiskt perspektiv analysera det mot min egen förståelsehorisont, studiens frågeställning och dess tillhörande teori.

Resultatet av intervjustudien visar på fyra musiker som på ett sympatiskt och nyfiket sätt anammat olika uttryck inom musiken. Även om det kommer fram olika dimensioner av varför de valt att ha flera stilinriktningar så är det tydligt att var och en verkligen sysslar med den musik de tycker om. Gemensamt för informanterna är att de har ett starkt intresse för någon form av populärmusik som odlats i tonåren. De har vidare utbildat sig vid folkhögskolor och musikhögskolor inom en specialisering av jazz eller västerländsk konstmusik. På olika sätt har dessa specialiseringar visat sig vara otillräckliga för att tillfredsställa deras musikaliska behov eller intressen och de har således vidgat sitt uttrycksområde till att även omfatta eller vara inspirerat av det musikområde som präglat deras ungdomstid. Här möts informanternas förståelsehorisonter och även min egen eftersom vi delar dessa erfarenheter. En parallell kan också dras till de cellister som intervjuas i ”Mer än bara utsmyckning” (Ostendorf, 2009) vilkas bakgrunder också stämmer överens med denna beskrivning. Något som således skiljer mina informanter varandra åt är deras förhållningssätt till sina respektive specialområden. Jonne, Lisen och till viss del Caroline kopplar dem samman genom att använda samma instrument och uttrycksmetoder inom dem. Daniel använder både olika instrument och olika uttrycksmetoder inom sina två specialområden och arbetar därmed med dem mer separerat (se figur 1. sid. 29). Att min egen och informanternas förståelsehorisonter på flera sätt möter varandra var inte bara en utgångspunkt i mitt val att ha dem som informanter utan blir utifrån ett gadamerskt hermeneutiskt perspektiv också en styrka i min analys av intervjuerna (Ljungar-Chapelon, 2008). Något som också varit viktigt för förståelsen av de intervjuade är att jag lyssnat på den musik vilken genom informanterna uttrycker sig. Gadamer hävdade till och med att all mänsklig förståelse har sitt tydligaste uttryck i ett konstverk (Ljungar-Chapelon 2008), vilket i det här fallet motsvaras av musikaliskt uttryck. Utan att lyssna på musiken hade det varit svårare att tolka intervjuerna även om vi har liknande förståelsehorisonter. Det visar hur det utvidgade språkbegreppet blir en tillgång vid analysen av intervjustudiens resultat.

5.1. Olika musikaliska uttryck?

Vi kan fråga oss varför en musiker väljer att uttrycka sig inom ett visst stilområde eller som i mina informanternas fall inom flera. Ett heltäckande svar på den frågan ligger inte inom ramen för vare sig denna uppsats eller min egen förståelsehorisont, men en dimension av svaret skulle kunna vara att en musiker söker sig till olika sorters uttryck inom olika musikaliska stilområden. Jag skulle våga påstå att kärnan i att spela ett instrument, sjunga eller komponera musik är just viljan att uttrycka sig genom musikens språk och att olika musiktyper egentligen handlar om olika former av att uttrycka sinnesstämningar. Vad skiljer egentligen ett musikaliskt stilområde från ett annat? De grundläggande elementen som melodik, harmonik, dramatik och rytmik är de samma i all musik och det är med dessa hjälpmedel som musiken skapar eller återskapar en känsla eller sinnesstämning vilken inte nödvändigtvis behöver vara knuten till ett visst stilområde. Med undantag av tidigare nämnda extrema hårdrocksinriktningar så finns till exempel kärlek som tema i en sång, låt eller stycke representerad i alla de musiktyper som tidigare förekommit i föreliggande studie. Det som således skiljer musiktyperna åt är snarare *på vilket sätt* denna känsla beskrivs genom musikens språk. Musikaliska traditioner har skapat olika uttrycksformer för att förmedla dessa känslor och sinnesstämningar och det är dessa olika former försökts systematiseras i form av genrer (Sohlman, 1976). En anledning till att mina informanter valt att även syssla med fler stilområden än de som varit centralt i deras utbildningar skulle således vara att de sökt ett uttryck som inte faller inom ramen för just jazz eller västerländsk konstmusik. Lisen ger ett tydligt exempel på det. Hon är saxofonist inom jazzområdet där samspel, improvisation och rytmik är centrala delar av den musiken. Hon uttrycker sig också musikaliskt genom att med hjälp av live-elektronik och olika akustiska instrument skapa ljudbilder av en karaktär som ger uttryck för något annat än det som ryms inom ramarna för jazz. Därmed breddar Lisen sin musikaliska förståelsehorisont. Ett exempel från mig själv är min passion för att spela elgitarr i pop och rockmusik med dess fasta rytmik och olika karaktäristiska sätt att förvränga ljudet av instrumentet. Även om jag också tycker lika mycket om att spela piano i en jazzgrupp så är det omöjligt att skapa den typen av uttryck i det sammanhanget eftersom instrumentet och ramarna för det stilområdet har sina begränsningar. Pianot och jazzen blir inte tillräckligt för att använda de musikaliska uttryck jag söker.

5.2. Berikande eller begränsande?

I föreliggande studies inledning så frågar jag om det är berikande eller begränsande att som musiker vara inriktad åt flera stilområden och berättar om mina upplevelser av båda alternativen med tonvikt på det första. Vid en jämförelse med informanterna så blir mitt intryck att de talar om den berikande

delen om att vara av ännu större vikt än den begränsande. I Fahls (2006) studie av instrumentalister med två huvudinstrument poängteras också den berikande aspekten av att ha två specialområden. Huruvida det begränsar eller inte handlar nog egentligen om faktumet att när vi väljer ett annat stilområde så stjälar det tid från det första. Därmed får vi ställa oss frågan vilket som egentligen är målet med vårt musicerande och vad det kräver av oss. Om målet är att nå högsta möjliga speltekniska nivå på ett instrument inom ett visst stilområde kanske inte det finns så mycket utrymme för något annat stilområde men ingen utav informanterna har ju just det målet med sin musik. Informanterna ger en motsatt bild av föreställningen att den ända vägen till att komma till en hög nivå på ett instrument inom en tradition är att uteslutande förkovra sig inom den, vilket är en attityd som till exempel Jonne och Caroline upplevt vid musikhögskolan och dess studenter. Fahl (2006) riktar en kritik mot musikhögskolan och menar att den saknar stimulans för musiker med två huvudinstrument och utifrån föreliggande studies resultat skulle även kritiken kunna innefatta de musiker som är inriktade mot två eller flera musikaliska stilområden. Det verkar alltså finnas en uppfattning på musikhögskolan att det inte är lika seriöst att som musiker ha flera uttrycksområden utan att man bör hålla sig till ett. Detta kan ha säkert att göra med att de flesta musikhögskolans utbildningar är uppdelade i just ett instrument och ett stilområde och att studenterna därmed upplever en förväntan av skolan, lärarna och varandra att hålla sig inom de ramarna. Som student på musiker- eller IE-utbildningen så spelar du ditt instrument inom din stilriktning och om du gör något annat så är det ur utbildningens perspektiv inte särskilt intressant eftersom det inte faller inom ramen för målet med den. Även om målet för många studenter just är att spela sitt instrument inom endast ett stilområde, så vittnar informanterna om att det också går att utveckla sig inom en musiktyp genom att även uttrycka sig genom en annan. Caroline ger ett tydligt exempel på det när hon nämner hur popmusiken gjort att hon uppmärksammat lyssnandets betydelse för spelandet vilket vidare stärkt henne inom den västerländska konstmusiken. Tidigare nämnda altviolinisten Lea Katz berättar liksom Caroline hur hennes erfarenheter i popmusiken stärkt hennes upplevelse av rytmik i den västerländska konstmusiken (Ostendorf, 2009). Jag känner igen mig i flera av informanternas exempel på hur stilområdena berikar varandra på dessa sätt och i synnerhet i Carolines fall. Även för mig så har popmusiken utvidgat mitt sätt att lyssna i jazzen. Ett exempel upplevelser är att lyssnandet i popsammanhang ofta utgår från betraktaren. Hur man spelar eller vad man spelar är inte så viktigt utan det är hur musiken låter för den som lyssnar som är det väsentliga. I jazzsammanhang är min erfarenhet att detta är något som ofta glöms bort och att utgångspunkterna ofta är av en mer musikteoretisk eller traditionsbunden karaktär. Det är ett exempel på hur popmusiken stärkt mig i jazzmusiken.

5.3. Olika musikaliska stilområdets påverkan av att försörja sig på sitt musikerskap

En annan dimension av att syssla med olika stilområden som framgår i resultatet är villkoren att kunna försörja sig som musiker. Denna var från början tänkt att ligga utanför ramen för studien men med intervjustudiens resultat framför mig så är det omöjligt att helt bortse från detta faktum. Det verkar uppenbart att detta påverkat Daniel, Jonne och Caroline i valet av att syssla med fler stilområden eftersom detta gett dem möjlighet till fler inkomster. Jag tror samtidigt att de inte hade gjort det i samma utsträckning, eller möjligtvis inte alls om de inte samtidigt trivts med de olika stilområden de inriktat sig mot. I beskrivningarna av deras olika specialområden så tycks det dock lysa igenom en passion och entusiasm som ligger långt bortom ett ekonomiskt perspektiv. Det verkar snarare som att detta perspektiv stöttat eller inspirerat dem till att även utveckla fler uttrycksformer inom ramarna för den musik de tycker om och känner samhörighet med. Detta beskrivs tydligt med Daniels egna ord, ”då kanske man inte skulle hålla på med någon skramlig indiepop, om man bara var ute efter pengar”.

5.4. Är gränser mellan stilområden på väg att suddas ut?

Alla fyra informanter verkar uppleva att allt fler musiker idag väljer att röra sig inom flera stilområden och att gränserna mellan dessa inte är lika framträdande längre. Daniel nämner till exempel att Sveriges symfoniorkestrar gör samarbeten med popartister som ett sätt för de publikerna att mötas Tidigare nämnda forskningsprojekt ”Musik, Media, Mångkultur – Förändringar i svenskt musiklandskap” (Lundberg, Malm & Ronström, 2000) pratar om en utvecklad kulturell överlappning och menar att en allt större mångfald även ökat musikernas möjlighet att delta och identifiera sig inom flera olika musikaliska sammanhang. I en fallstudie av folkmusiken i Sverige visas det hur den blandats upp med andra uttrycksformer som rock, konstmusik och andra kulturernas folkmusik (Lundberg, Malm & Ronström, 2000). En parallell (Lundberg, Malm & Ronström, 2000) kan dras till hur musiken idag speglas i media där det finns flera exempel på hur olika stilområden börjat mötas. Sveriges radio har som jag beskrivit i kapitel 2.2. en tradition i att dela upp musik i populärmusik i P3 och P4 och västerländsk konstmusik, jazz och folkmusik i P2. Sedan några år tillbaka sänder även P2 flera program under rubriken *Gränslöst* där musik blandas inte bara inom P2s traditionella musikområden utan även med närliggande musik som blues, pop, rock och electronica (www.sverigesradio.se 2010). Ett annat exempel är den utmejslade pop-tidskriften Sonic (www.sonicmagazine.se 2010) som ibland väljer att skriva om jazz, eller tidskriften Lira (www.lira.se 2010) som skriver om ett musikområde som täcker in

folkmusik, jazz, visa och vissa typer av pop. Att gränser mellan musikaliska stilområden öppnas upp i media kan vara en växelverkan mellan att det idag spelas in mer musik som inte är lika troget en tradition inom ett stilområde utan befinner sig i gränslandet mellan flera. *Midaircondo* är ett av många exempel på detta.

5.5 Vidare forskning

Studiens resultat har skapat flera nya frågor kring mitt problemområde vilka skulle kunna vara en intressant grund för vidare forskning. Hur kan musikhögskolan främja musiker som inte nöjer sig med att studera endast en musikalisk tradition? Vilka beröringspunkter finns egentligen mellan popmusik och jazz/västerländsk konstmusik? Angående informanternas uppfattningar om att allt fler musiker idag rör sig inom flera musikaliska stilområden vore det även intressant att göra någon undersökning av kvantitativ karaktär. Till exempel hur stor del av examinerade musiker vid musikhögskolor inom jazz eller västerländsk konstmusik uttrycker sig idag endast inom dessa områden och vilka eventuella andra stilområden ligger dem i så fall närmast? En annan tanke skulle vara att göra en liknande studie genom att enbart lyssna på inspelningar av musiker som rör sig inom flera stilområden och därmed verkligen praktisera det utvidgade språkbegreppet.

5.6. Slutligen

Resultatet av denna studie har definitivt stärkt mig i min musikaliska ”inriktning” inom både jazz- och popområdet. Även om jag fortfarande kan känna mig splittrad så har intervjuerna med Lisen, Daniel, Caroline och Jonne inspirerat mig till att fortsätta med mina olika specialområden. Jag tror att mycket av min upplevda problematik kring detta kommer från att jag dagligen de senaste tio åren befunnit mig i en miljö av att vara student i en musikutbildning där normen är att man spelar ett instrument och en stilinriktning. Jag tycker mig också se ett samband mellan Lisen och Daniel, som är cirka tio år äldre än Caroline, Jonne och mig själv, att ha hittat en tryggare plats bland sina olika musikaliska inriktningar och ha medan vi är kvar mer i ett sorts sökande inom våra olika musikaliska uttrycksformer. Det lugnar mig till att fortsätta med mina specialområden inom musiken. Ett citat ur intervjun med Lisen lyckas antagligen sätta fingret på essensen av svaret på min frågeställning:

Det är verkligen berikande. Och frustrerande ibland... (skratt)

6. Referenser

6.1. Litteratur

Denzin, Norman K. & Lincoln, Yvonne S. (1994). *Handbook of Qualitative Research*. Thousand Oaks: Sage

Gadamer, Hans-Georg. (1960/1990). *Wahrheit und Methode. Grundzüge einer philosophischen Hermeneutik*.

Kvale, Steinar. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Ljungar-Chapelon, Anders. (2008). *Le respect de la tradition*. Lund: Studentlitteratur.

Lundberg, Dan & Gunnar Ternhag. (2002) *Musiknologi : En introduktion*. Hedemora: Gidlund

Lundberg, Dan, Krister Malm & Owe Ronström. (2000). *Musik, medier, mångkultur : förändringar i svenska musiklandskap*. Hedemora: Gidlund i samarbete med Riksbankens jubileumsfond.

Patel, Runa och Davisson, Bo. (2003). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur.

Ryan, Anne. (2004). *Kvalitativ intervju*. Liber AB

Sadie, Stanley. (2001). *The new Grove dictionary of music and musicians*. London: Grove

Åstrand, Hans. (1976). *Sohlmans Musiklexikon*. Stockholm: Sohmans förlag.

6.2. Internetreferenser

Nationalencyklopedin. www.ne.se (2010)

Sveriges Radio. www.sverigesradio.se (2010)

Sveriges Musikhögskolors webbsida. www.musikhogskolorna.se (2010)

”Black Metal”. www.worldingo.com/ma/enwiki/en/Black_metal (2010)

Manifestgalan. www.manifestgalan.se (2010)

7. Appendix

7.1. Musikexempel

Musikexemplen som tidigare nämnts i texten finns tillgängliga för lyssning på följande länk:

www.soundcloud.com/examensarbete/favorites

Musikexemplen är följande:

Angående Pågående.

Trio NRJ (Musik: Albin Johansson)

Weeks

Pal (Musik/Text: Albin Johansson)

The Goldberg Variations

(Musik: Johann Sebastian Bach)

Homerun

Al, Marc & Sandy (Musik/Text: Daniel Filipsson)

Reports on the Horizon

Midaircondo (Musik: Lisen Rylander Löve/Lisa Nordström)

Mystical Friends

The Splendor (Musik: Lisen Rylander Löve)

I wanna be your lover

The Moleskins (Musik/Text: Prince. Arrangemang, producent, instrument: Jonne Bentlöv)

*Goodbye **

Tingsek and Vindla Stringquartet (Musik och text: Magnus Tingsek, stråkarangemang Caroline Karpinska)

* Videoupptagning som nås på följande länk

www.youtube.com/watch?v=1TC6u3h17eo

7.2. Intervjuguide

- 1) Kan du berätta kortfattat om vilka projekt du håller på med just nu?
- 2) Kan du berätta lite om din bakgrund som musiker och hur du kom in på dom olika områdena där du är verksam nu?
- 3) Hur har du blivit bemött i på musikhögskolan (lärare och studenter) om att du är verksam inom pop-området?
- 4) Hur har du blivit bemött i ”yrkeslivet” (tex arrangörer, musiker, journalister) om att du är verksam inom fler än ett område?
- 5) Vilka fördelar ser du med att vara verksam inom flera områden i musiken?
- 6) Har du någon gång känt dig begränsad inom ett område för att du håller på med ett annat?
- 7) Framtiden?